

Vissterfte

Elke situatie is maatwerk

Warm weer kan zorgen voor een geringe hoeveelheid zuurstof in het water. Met vissterfte als gevolg. Waterschap Vallei & Eem is al eens geconfronteerd met massale vissterfte en liet zien ook op deze calamiteit voorbereid te zijn.

DOOR THEO BRAND

“De grootste boosdoener was langdurige warmte”, aldus Maurits van Gulick, calamiteitenadviseur bij Waterschap Vallei & Eem. “Door de warmte was het zuurstofgehalte van het water al laag, maar door harde regen was ook sprake van riooloverstorten. Het vervuilde water en het water van de wegen kwam in één keer in de leefomgeving van de vissen terecht. Vissen hadden het daardoor moeilijk.”

Deze gebeurtenis kwam heel onverwacht opzetten. Van Gulick: “Normaal gesproken kun je dit op basis van de waterstand en de weersvoorspellingen van tevoren redelijk zien aankomen. Maar hevige lokale onweersbuien in combinatie met hoge temperaturen laten zich lastig voorspellen.” Zo was de ene dag alles nog in orde en werd het waterschap op dag twee overstelpt met meldingen van vissterfte en werd opgeschaald naar fase 1.

Juist in de regio van de Gelderse Vallei zijn veel wateren voor de watertoevoer compleet afhankelijk van regen.

Voorbereid

Was het waterschap voldoende voorbereid op deze calamiteit? “Elke situatie is maatwerk,” zegt Van Gulick. “We zijn in algemene zin goed voorbereid. Verrassend in deze situatie was het grote aantal meldingen op veel verschillende locaties, vele tientallen per dag. De calamiteit duurde twee dagen en het ging om riooloverstorten op meerdere plekken tegelijk. Dit alles leidde tot een groot verschil met wat we bij het dagelijks beheer gewend zijn. Wel hadden we een protocol massale vissterfte dat ons richting gaf. Dat ging voornamelijk over de technische

Medewerkers van Waterschap Vallei & Eem kwamen direct in actie.

oplossingen. Het inrichten van een meldkamer voor het opvangen van alle externe meldingen was relatief nieuw voor ons.

“Vissterfte is erg omdat dode vissen kunnen gaan rotten en zo kan het water besmet raken, zeker omdat de temperatuur in dit soort situaties vaak hoog is. We moeten de dode vissen zo snel mogelijk afvoeren in overleg met de betreffende gemeente, die hier in feite voor verantwoordelijk is. Uiteraard doen we als waterschap gewoon wat we kunnen doen in dit soort extreme omstandigheden.”

De samenwerking tussen de verschillende afdelingen bij het bestrijden van deze calamiteit verliep zeer gestroomlijnd. Handhavers, medewerkers van beheer en onderhoud en de collega's van waterzuivering deden alles wat in hun macht was. Ook het contact met de gemeenten verliep goed.

Voorkomen

De klimaatontwikkelingen en daarmee samenhangend de soms

wat extremere weersomstandigheden zijn uiteraard niet te beïnvloeden door een waterschap. Wel kunnen met gemeenten afspraken gemaakt worden over het beheer en onderhoud van bergbezinkbassins en overstortlocaties. De kans op riooloverstorten kan geminimaliseerd worden. Ook kan waar mogelijk gedacht worden over meer circulatie in het lokale watersysteem, zoals vijvers en singels. Terugkijkend ziet de calamiteitenadviseur de nodige leerpunten: “De dode vissen zijn redelijk daadkrachtig door onze medewerkers opgeruimd. Onze mannen zijn veel en snel actief geweest. De communicatie verliep uiteindelijk goed. Maar de afhandeling van meldingen van burgers moet beter. Bellers stonden te lang in de wacht. Ook was het lastig om mensen vriendelijk te woord te blijven staan na drie keer dezelfde melding binnen te krijgen. Je moet blijven uitstralen dat meldingen welkom zijn. Ook de woordvoering en persbegeleiding om het verhaal goed te vertellen is van belang.”